

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Spektrometria mas związków organicznych

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Chemia medyczna z projektowaniem leków		Cykl dydaktyczny 2023/24	
Specjalność -		Kod zajęć 02CMLS.14KU.03227.23	
Jednostka organizacyjna Wydział Chemii		Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Fakultatywny	
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe uzupełniające	
Profil studiów profil ogólnoakademicki			
Koordynator zajęć	Rafał Frański		
Prowadzący zajęcia	Rafał Frański		
Okres Semestr 3	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 15, Zaliczenie z oceną - Laboratorium: 45, Zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 5

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Poznanie budowy i zasady działania nowoczesnych spektrometrów mas wykorzystywanych do określenia struktury związków organicznych.
C2	Przekazanie wiedzy jakie informacje można uzyskać dzięki zastosowaniu spektrometrii mas w w analizie związków organicznych.
C3	Wyrobienie umiejętności interpretacji widm mas uzyskanych przy zastosowaniu różnych metod jonizacji w tym umiejętności rozpisania mechanizmów fragmentacji, np. przegrupowania McLafferty'ego, rozpadów indukowanych rodnikiem lub ładunkiem, reakcji retro-Dielsa-Aldera.
C4	Wyrobienie umiejętności zastosowania spektrometrii mas do określenia struktury związków organicznych.

Wymagania wstępne

Potwierdzona wiedza i umiejętności z zakresu chemii organicznej (zaliczony przedmiot chemia organiczna I).

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna budowę i zasadę działania nisko- i wysokorozdzielczych spektrometrów mas wykorzystywanych do określenia struktury związków organicznych.	CML_K1_W08, CML_K1_W10	Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna
W2	zna jakie informacje można uzyskać dzięki zastosowaniu spektrometrii mas w analizie związków organicznych, np. dotyczące składu izotopowego lub obecności określonych grup funkcyjnych.	CML_K1_W01, CML_K1_W08	Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi interpretować widma mas uzyskane przy zastosowaniu różnych metod jonizacji oraz zaproponować właściwy mechanizm fragmentacji, np. przegrupowania McLafferty'ego, rozpadów indukowanych rodnikiem lub ładunkiem, reakcji retro-Dielsa-Aldera.	CML_K1_U03, CML_K1_U09, CML_K1_U14, CML_K1_U17	Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna
U2	potrafi zastosować spektrometrię mas do określenia struktury związków organicznych, w tym techniki tandemowej spektrometrii mas oraz dokładnego pomiaru masy przy zastosowaniu wysokorozdzielczej spektrometrii mas.	CML_K1_U03, CML_K1_U09, CML_K1_U12, CML_K1_U14, CML_K1_U17	Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Budowa i zasada działania nowoczesnych spektrometrów mas ze szczególnym uwzględnieniem źródeł jonizacji oraz analizatorów.	W1	Wykład, Laboratorium
2.	Dobór techniki jonizacji w zależności od właściwości fizyko-chemicznych związków organicznych.	W2	Wykład, Laboratorium
3.	Interpretacja widm mas otrzymane przy użyciu różnych metod jonizacji ze szczególnym uwzględnieniem mechanizmów fragmentacji, mechanizmów przegrupowań, w tym mechanizmów przegrupowań szkieletowych.	U1, U2	Wykład, Laboratorium
4.	Analiza jakościowa i ilościowa związków organicznych, z wykorzystaniem technik spektrometrii mas, w tym wykorzystanie wzorców znakowanych izotopowo oraz różnych technik skanowania.	W2, U1, U2	Wykład, Laboratorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Dyskusja
Laboratorium	Metoda ćwiczeniowa, Metoda laboratoryjna, Pokaz i obserwacja

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Warunkiem przystąpienia do zaliczenia jest uzyskanie oceny pozytywnej z ćwiczeń laboratoryjnych. Kolokwium zaliczeniowe – pięć pytań otwartych. Maksymalna liczba punktów z kolokwium wynosi 15 pkt. Skala ocen z zastosowanym rozkładem procentowym: • bardzo dobry (bdb; 5.0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się na poziomie minimum 95,0%; • dobry plus (+db; 4.5): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w zakresie 85,0% - 94,9%; • dobry (db; 4.0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w zakresie 74,0% - 84,9%; • dostateczny plus (+dst; 3.5): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w zakresie 65,0% - 73,9%; • dostateczny (dst; 3.0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w zakresie 60,0% - 64,9%; • niedostateczny (ndst; 2.0): brak osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się wynik poniżej 60,0%.

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Laboratorium	<u>Wymagana jest obecność na co najmniej 80% zajęć.</u> Warunki zaliczenia: - Kolokwium zaliczeniowe – pięć pytań otwartych. Maksymalna liczba punktów z kolokwium wynosi 15 pkt. - Prezentacja multimedialna na zadany temat - 2 pkt. - Istnieje możliwość uzyskania dodatkowych punktów za aktywność na zajęciach. Skala ocen z zastosowanym rozkładem procentowym: - bardzo dobry (bdb; 5.0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się na poziomie minimum 95,0%; - dobry plus (+db; 4.5): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w zakresie 85,0% - 94,9%; - dobry (db; 4.0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w zakresie 74,0% - 84,9%; - dostateczny plus (+dst; 3.5): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w zakresie 65,0% - 73,9%; - dostateczny (dst; 3.0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w zakresie 60,0% - 64,9%; - niedostateczny (ndst; 2.0): brak osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się wynik poniżej 60,0%.

Literatura

Obowiązkowa

- Spektrometria mas, podstawy i zastosowania; Autor: Witold Danikiewicz, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2021.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Laboratorium	45
Przygotowanie do zajęć	25
Czytanie wskazanej literatury	10
Przygotowanie do zaliczenia	30
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 125
Liczba punktów ECTS	ECTS 5

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
CML_K1_U03	Absolwent/ka potrafi analizować właściwości fizyko-chemiczne i strukturę oraz określać czystość związków biologicznie czynnych w oparciu o dobór odpowiednich metod i aparatury
CML_K1_U09	Absolwent/ka potrafi dobierać techniki analizy instrumentalnej w celu rozwiązania prostych problemów chemicznych związanych z identyfikacją i określeniem czystości leków
CML_K1_U12	Absolwent/ka potrafi wykonać zadania badawcze lub ekspertyzy pod kierunkiem opiekuna
CML_K1_U14	Absolwent/ka potrafi wyszukać i wykorzystać informacje uzyskane z baz danych oraz źródeł literaturowych
CML_K1_U17	Absolwent/ka potrafi stosować metody, techniki, aparaturę do projektowania i wykonania pracy licencjackiej
CML_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie zagadnienia z zakresu chemii oraz chemii medycznej
CML_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie techniki laboratoryjne i metody analityczne oraz ich potencjał aplikacyjny w chemii medycznej
CML_K1_W10	Absolwent/ka zna i rozumie procesy technologii wytwarzania leków